

Una volta passavo vicino a una scuola. Da una moto scese una ragazzina. Scese lentamente per dare il tempo a tutti di osservare bene la moto, il casco, i guanti da motociclista e i suoi stivali a punta che a stento riusciva a mettere per terra. Un bidello, uno di quelli eterni che tengono sotto gli occhi generazioni di ragazzini, le si avvicinò e disse:

5 «France', ma già fai ammòre? E poi con Angelo, ma tu lo sai che finisce a Poggioreale?».

“Fa ammòre” non significa fare l'amore, ma fidanzarsi. Questo Angelo era da poco entrato nel Sistema e non sembrava ricoprire cariche poco importanti. Presto secondo il bidello sarebbe finito nel carcere di Poggioreale. Prima ancora che la ragazzina tentasse di difendere il suo ragazzo, aveva pronta una risposta. Una risposta di quelle che sembrano trovarsi in tasca: «E qual è il problema perché non mi dà lo stesso la mesata?»⁽¹⁾

10 Quello mi vuole bene veramente ...».

La mesata. Questo il primo successo della ragazza. Qualora fosse finito in galera il suo ragazzo, avrebbe conquistato un salario. La mesata è il salario mensile che i clan danno alle famiglie degli affiliati. Fidanzandosi, la mesata viene girata alla fidanzata anche se conviene, per essere certi della reversibilità, essere incinta. [...]

15

Per molte donne sposare un camorrista spesso è come ricevere un prestito, come un capitale conquistato. Se destino e capacità lo permetteranno quel capitale frutterà, e le donne diventeranno imprenditrici, dirigenti, generalesse di un potere illimitato. Può

andare male e rimarranno solo ore in sala d'attesa nelle carceri e preghiere umilianti per andare a fare la colf in concorrenza con le slave, per poter pagare gli avvocati e dare da mangiare ai figli, se il clan va in rovina e non riesce più a dare la mesata. Le donne di camorra attraverso il loro corpo concedono fondamento ad alleanze, il loro volto e il loro comportamento raccolgono e dimostrano il potere della famiglia, in pubblico si riconoscono i loro veli neri ai funerali, le urla durante gli arresti, i baci lanciati oltre le sbarre durante le udienze ai processi.

20

25

L'immagine delle donne di camorra sembra comporsi di visioni scontate, donne capaci di fare da eco solo al dolore e alla volontà dei maschi: fratelli, mariti, figli. Non è così. La trasformazione del mondo camorristico negli ultimi anni ha portato anche a una metamorfosi del ruolo femminile che da identità materna, da assistente di sventura è divenuta vera e propria figura manageriale, impegnata quasi esclusivamente nell'attività imprenditoriale e finanziaria, delegando ad altri le imprese militari e i traffici illegali.

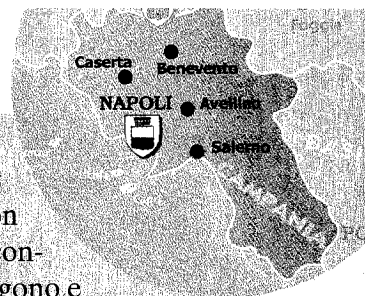
30

Una figura storica di dirigente camorrista è sicuramente Anna Mazza, vedova del padrino di Afragola, una delle prime donne in Italia ad essere condannata per reati d'associazione mafiosa, come capo di un sodalizio criminale e imprenditoriale tra i più potenti. [...] Fu accusata subito dopo la morte del marito di aver armato la mano del figlio non ancora tredicenne per uccidere il mandante dell'omicidio del padre. Ma per insufficienza di prove da quest'accusa è stata assolta.

35

(da *Gomorra* di Roberto Saviano, Milano 2006)

⁽¹⁾ E qual è il problema? Perché? Non mi dà lo stesso la mesata?

Jednou jsem šel kolem nějaké školy. Z motorky slezla mladá holka. Slézala pomalu, aby všem dopřála čas dobře si prohlédnout motorku, helmu, motorkářské rukavice a špičaté kozačky, kterými skoro nedosáhla na zem. Školník, jeden z těch nesmrtelných, co jim prošlo před očima několik generací dětí, se k ní přiblížil a povídá: „Francé, ty už *fai ammore*? A navíc s Angelem, copak nevíš, že skončí v Poggioreale?”

Fa ammore v neapolštině neznamená milovat se, mít s někým sex, ale zasnoubit se, chodit s někým. Tenhle Angelo před nedávnem vstoupil do Systému a nezdálo se, že by dostával zrovna bezvýznamné úkoly. Podle toho školníka skončí ve věznici v Poggioreale. Holčina se ani nepokusila svého kluka zastat, hned měla nachystanou odpověď: „A v čom je problém, dyť mi dá gáži tak jako tak. Má mě fakt moc rád...”

Gáže. To je první úspěch té holky. Kdyby její kluk skončil v base, získala by plat. Gáže je měsíční plat, který klany vyplácejí rodinám svých členů. Když se člen zasnoubí, gáže dostává jeho dívka, i když je lepší, to aby se zajistila návratnost investice, pokud je těhotná. (...)

Prodat se za camorristu je pro mnohé ženy často něco jako získání půjčky, dosažení kapitálu. Když osud a schopnosti dovolí, kapitál ponese ovoce a z žen se stanou podnikatelky, šéfky, velitelky s neomezenou mocí. Může se to zvrtnout a zůstanou jim jen hodiny ve vězeňských čekárnách a ponižující prosby, aby získaly místo pomocnice v domácnosti v konkurenci Slovanek a zaplatily tak právníky a nakrmily děti, když klan zkrachuje a nemůže už vyplácet gáže. Ženy camorry poskytují svým tělem základ ke vzniku spojenectví, jejich tváře a jejich chování shromažďují a dokazují moc rodiny, na veřejnosti poznáte jejich černé závoje na pohřbech, křik během zatýkání, polibky posílané za mříže při soudních přelíčeních.

Zdá se, že obraz žen camorry se skládá z otrepaných pohledů, které v nich vidí jen ženy schopné dělat pouze ozvěnu bolesti a vůli mužů: bratrů, manželů, synů. Není to tak. Proměna camorristického světa v posledních letech přinesla také změnu ženské role, z mjeřské postavy, z pasivní svědkyně neštěstí se stala samostatná manažerka, zabývající se téměř výhradně podnikatelskou a finanční činností, pověřující druhé vojenskými úkoly a nelegálními obchody. Historickou postavou camorristické šéfky je určitě Anna Mazza, vdova po kmotrovi z Afragoly, jedna z prvních žen, které byla v Itálii odsouzeny za zločinné spolčení, jako hlava jedné z nejmocnějších zločinecko-podnikatelských organizací. (...)

Hned po manželově smrti byla obviněna, že dala svému dvanáctiletému synovi do ruky zbraň, aby zabil objednavatele otcovy vraždy. Ale pro nedostatek důkazů bylo obvinění staženo.